

**FABRIKA METALNIH PROIZVODA
"BE BE" BAJINA BAŠTA**

**NAPOMENE
UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE ZA 2018. GODINU**

Bajina Bašta , mart 2019. godine

1. OPŠTE INFORMACIJE O DRUŠTVU

Fabrika metalnih proizvoda "Be-Be", Bajina Bašta kao samostalan privredni subjekat nastala je 01. oktobra 1978. godine izdvajanjem iz Komunalnog preduzeća "12. septembar" Bajina Bašta i formiranjem samostalnog Društvenog preduzeća Fabrika za proizvodnju dečijih proizvoda "Be-Be", Bajina Bašta.

Dana 03. novembra 1981. godine izvršena je promena proizvodnog programa i sa proizvodnje dečijih proizvoda prešlo se na proizvodnju tirfora, penjalica za drvene i betonske stubove i prateće opreme, od kada Fabrika posluje pod nazivom Društveno preduzeće Fabrika metalnih proizvoda "Be-Be", Bajina Bašta.

U postupku svojinske transformacije, sprovedene po Zakonu o svojinskoj transformaciji ("Sl. glasnik RS", br. 32/97, Rešenjem Ministarstva za privredu i privatizaciju – Direkcije za procenu vrednosti kapitala br. 426-1/98-23 od 19. juna 2001. godine verifikovana je vrednost društvenog kapitala u iznosu od 931.800,00 dinara koju čini 1.553 obračunske akcije nominalne vrednosti 600 dinara i akcijski kapital u iznosu od 1.954.200,00 dinara koga čini 3.257 akcija nominalne vrednosti 600 dinara.

Promena oblika organizovanja Društva iz društvenog preduzeća u akcionarsko društvo i promena strukture kapitala, po kojoj ukupan kapital Društva posle Prvog kruga svojinske transformacije iznosi 2.886 hiljada dinara, od čega društveni kapital iznosi 932 hiljade dinara i akcijski kapital 1.954 hiljade dinara, upisana je u sudski registar Rešenjem Trgovinskog suda u Užicu Posl.br. Fi 162/02 od 30. aprila 2002. godine.

Rešenjem Agencije za privredne registre broj BD. 15084/2005 od 05. maja 2005. godine izvršeno je prevođenje Privrednog društva u Registar privrednih subjekata koji se vodi kod ove Agencije.

Društvo je izvršilo konverziju upisanog kapitala od 2.886 hiljada dinara na dan 31. maj 2000. godine u 172.654,30 EUR i konvertovanu vrednost upisalo u Registar privrednih subjekata, Rešenjem Agencije za privredne registre broj BD. 231299/2006 od 05. decembra 2006. godine.

Društvo je 08.05.2008. godine podnelo Ministarstvu ekonomije i regionalnog razvoja zahtev za izdavanje rešenja o verifikaciji strukture osnovnog kapitala, nakon izvršene otplate upisanih akcija u Drugom krugu svojinske transformacije. Rešenjem Ministarstva ekonomije i regionalnog razvoja broj 300-023-02-620/2008-08, veza 426-1/98-18 od 02.07.2010. godine verifikuje se struktura osnovnog kapitala Društva nakon konačne otplate akcija u drugom krugu svojinske transformacije, po modelu prodaja akcija radi prodaje društvenog kapitala sa i bez popusta, sa stanjem na dan 30.06.2007. godine. Ukupan osnovni kapital čini 4.810 akcija, od čega se na akcijski kapital, koji pripada pravnim i fizičkim licima odnosi 3.257 akcija ili 67,71% akcijskog kapitala, na akcijski kapital otplaćen u drugom krugu svojinske transformacije 361 akcija ili 7,51% i akcijski kapital prenet Akcijskom fondu iskazan u 1.192 akcije, ili 24,78% ukupnog akcijskog kapitala.

U skladu sa obavezom propisanom članom 592. Zakona o privrednim društvima, Društvo je izvršilo usklađivanje Statuta i organa upravljanja u Društvu i nastale promene upisalo u Registar privrednih subjekata Rešenjem Agencije za privredne registre BD 94689/2012 od 18 jula 2012. godine. Društvo je organizovano kao jednodomno u kome su organi upravljanja Skupština akcionara i Odbor direktora.

Sedište Društva je u Bajinoj Bašti, ulica "12. septembra" br. 30.

Pretežna delatnost Društva je proizvodnja alata. Šifra pretežne delatnosti Društva je 2573, Matični broj 07254261 i Poreski identifikacioni broj (PIB) 101001289.

Prema kriterijumima za razvrstavanje iz Zakona o računovodstvu ("Službeni glasnik br. 62/2013), na osnovu podataka iz Finansijskih izveštaja za 2018. godinu, Društvo je razvrstano u **mikro** pravno lice. U skladu sa članom 20. Zakona o računovodstvu Društvo primenjuje MSFI.

Prosečan broj zaposlenih na osnovu stanja u tekućoj 2018. godini iznosio je 19 zaposlenih (prethodne 2017. godine 18 zaposlenih).

Finansijski izveštaji su odobreni od strane Odbora direktora Društva dana 21.02.2019. godine. Konačnu odluku o usvajanju finansijskih izveštaja doneće Skupština društva.

U revizorskom izveštaju o finansijskim izveštajima za 2017. godinu izraženo je pozitivno mišljenje Preduzeća za reviziju i konsalting „Stanišić audit“ doo, Beograd. Za reviziju finansijskih izveštaja za 2018. godinu revizor je Revizorska kuća - Auditor d.o.o. Beograd.

2. OKVIR ZA FINANSIJSKO IZVEŠTAVANJE I KONCEPT NASTAVKA POSLOVANJA

2.1. OKVIR ZA FINANSIJSKO IZVEŠTAVANJE I USLOVI ZA NJEGOVU PRIMENU

Finansijski izveštaji za 2018. godinu sastavljeni su u skladu sa Zakonom o računovodstvu. Ovaj Zakon zahteva da Finansijski izveštaj za godinu završenu 31. decembra 2018. godine bude sastavljen u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja (MSFI) i relevantnom podzakonskom regulativom. Ministar finansija je na osnovu ovlašćenja iz Zakona o računovodstvu doneo odgovarajuća podzakonska akta koja čine sastavni deo okvira za finansijsko izveštavanje:

- Pravilnik o sadržini i formi finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge i preduzetnike ("Sl. glasnik RS", br. 95/2014 i 114/2014),
- Pravilnik o kontnom okviru i sadržini računa u Kontnom okviru za privredna društva, zadruge i preduzetnike ("Sl. Glasnik RS", br. 95/2014).

Finansijski izveštaji su u svim svojim delovima usklađeni sa svim relevantnim odredbama Međunarodnih standarda finansijskog izveštavanja, sem onih odredbi koje nisu u skladu sa odredbama Zakona o računovodstvu i relevantnom podzakonskom regulativom.

Pri sastavljanju i prikazivanju Finansijskih izveštaja korišćeni su Međunarodni standardi finansijskog izveštavanja čiji je prevod objavljen u "Sl. glasniku RS", br. 65/2014.

Računovodstvena pitanja priznavanja i vrednovanja sredstava, obaveza, kapitala, troškova, rashoda i prihoda, određivanje izveštajnih segmenata i postupanje sa fundamentalnim greškama uređena su računovodstvenim politikama Društva.

Osnovno pravilo procenjivanja bilansnih pozicija je primena nabavnih cena i cena koštanja, uz poštovanje načela nastanka poslovnog događaja i načela stalnosti poslovanja.

Funkcionalna valuta i zvanična izveštajna valuta za prikazivanje je dinar. Iznosi u finansijskim izveštajima iskazani su u hiljadama dinara.

Problemi pri primeni Međunarodnih standarda finansijskog izveštavanja proizilaze iz uslova njihove primene u Republici Srbiji:

- neusklađenost Zakona o porezu na dobit pravnih lica i njegovih podzakonskih akata sa zahtevima MSFI,
- značajne promene odnosa kurseva dinara i stranih valuta,
- značajne promene propisa iz oblasti radnog zakonodavstva i

2.2. UPOREDNI PODACI

U finansijskim izveštajima za 2018. godinu, kao minimum, prikazani su uporedni podaci za 2017. godinu.

2.3. KORIŠĆENJE PROCENA

Sastavljanje finansijskih izveštaja zahtevalo je od rukovodstva Društva korišćenje najboljih mogućih procena i razumnih pretpostavki, koje na datum bilansa imaju efekat na prikazane vrednosti sredstava, obaveza i na obelodanjivanje potencijalnih sredstava i obaveza, kao i na prikazane vrednosti prihoda i rashoda u izveštajnom periodu. Procene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim do datuma odobrenja finansijskih izveštaja za njihovo obelodanjivanje. Stvarni rezultati mogu odstupati od ovih procena.

2.4. PRIMENA PRETPOSTAVKE STALNOSTI POSLOVANJA

Finansijski izveštaji su sastavljeni pod pretpostavkom stalnosti poslovanja Društva, tj. pod pretpostavkom da će ono nastaviti da posluje tokom neograničenog vremenskog perioda u predvidivoj budućnosti.

Navedena pretpostavka bazirana je na činjenicama da je društvo u proteklim obračunskim periodima održavalo likvidnost i planirani obim proizvodnje.

U narednim izveštajnim periodima, rukovodstvo Društva, očekuje značajnije promene u poslovanju u smislu povećanja realizacije.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

3.1. Nekretnine, postrojenja i oprema

Odredbama MRS 16 - Nekretnine, postrojenja i oprema, su definisane kao materijalne stavke koje se drže za korišćenje u proizvodnji proizvoda ili za isporuke dobara ili usluga, za iznajmljivanje drugima ili za administrativne svrhe, za koje se očekuje da će se koristiti duže od jednog obračunskog perioda.

Nabavna vrednost neke nekretnine, postrojenja i opreme se priznaje kao sredstvo ako, i samo ako:

- a) je verovatno da će se buduće ekonomske koristi povezane sa tim sredstvom prilivati u društvo i
- b) se nabavna vrednost tog sredstva može pouzdano meriti.

Početno merenje nekretnina, postrojenja i opreme koji ispunjavaju uslove za priznavanje za sredstvo, vrši se po nabavnoj vrednosti ili po ceni koštanja, ukoliko je sredstvo proizvedeno u sopstvenoj režiji.

Cena koštanja sredstva izgrađenog u sopstvenoj režiji utvrđuje se korišćenjem istih principa kao i kod kupljenog sredstva. Cena koštanja je jednaka troškovima proizvodnje sredstva koja ne uključuje interne dobitke.

Priznavanje troškova nekretnina, postrojenja i opreme prestaje kada se sredstvo nalazi na lokaciji i u stanju koje je neophodno za njegovo funkcionisanje na način kako to predviđa rukovodstvo.

Nakon početnog priznavanja nekretnine, postrojenja i oprema iskazuju se po revalorizovanoj vrednosti, koja izražava njihovu poštenu vrednost na dan revalorizacije, umanjenoj za naknadnu akumuliranu amortizaciju i naknadne akumulirane gubitke zbog umanjenja vrednosti. Prilikom revalorizacije nekretnina, postrojenja i opreme, revalorizuju se sve nekretnine, postrojenja i oprema iz grupe kojoj to sredstvo pripada.

Poštenu vrednost postrojenja i opreme obično čini njihova tržišna vrednost koja se utvrđuje procenom. Kad ne postoji dokaz tržišne vrednosti, zbog posebnosti postrojenja i opreme i zbog toga što se one retko prodaju, osim kao deo stalnog poslovanja, one se procenjuju po amortizovanoj vrednosti njihove zamene.

Učestalost revalorizacije zavisi od kretanja poštene vrednosti nekretnina, postrojenja i opreme koje se revalorizuju. Kad se poštena vrednost revalorizovanog sredstva znatno razlikuje od njegove iskazane vrednosti, vrši se nova revalorizacija.

Ako se knjigovodstvena vrednost sredstva povećava, kao rezultat revalorizacije, to povećanje se pripisuje direktno Kapitalu – poziciji Revalorizacionih rezervi. Međutim povećanje se priznaje kao prihod od vrednosnog usklađivanja nekretnine, postrojenja i opreme do visine rashoda koji su u prethodnom periodu knjiženi na teret rashoda obezvređenja nekretnine, postrojenja i opreme.

Ako se knjigovodstvena vrednost sredstva smanji kao rezultat revalorizacije, to smanjenje se priznaje kao rashod perioda. Međutim, ako je ranije stvorena revalorizaciona rezerva za to sredstvo, smanjenje se knjiži direktno na teret kapitala – Revalorizacione rezerve do iznosa postojeće Revalorizacione rezerve koja se odnosi na to sredstvo.

Amortizacija se obračunava primenom proporcionalne metode kojom se vrednost sredstva u potpunosti otpisuje tokom procenjenog korisnog veka upotrebe sredstva. Odabrani metod amortizacije se konzistentno primenjuje iz perioda u period, s tim da se korisni vek upotrebe sredstva proverava najmanje jednom, na kraju svake finansijske godine. Ako postoje značajne promene u očekivanoj dinamici trošenja budućih ekonomskih koristi koje su sadržane u sredstvu metod se menja da bi se odrazila promenjena dinamika trošenja sredstva.

Amortizacija se obračunava po godišnjim stopama za amortizaciju, koje su, na bazi korisnog veka upotrebe sredstva, utvrđene internim aktom, odnosno Pravilnikom o računovodstvu i računovodstvenim politikama.

Osnovicu za amortizaciju nekretnina, postrojenja i opreme, čini nabavna vrednost ili cena koštanja sredstva po odbitku preostale (rezidualne) vrednosti. Rezidualna vrednost i korisni vek upotrebe sredstva se proveravaju barem na kraju svake finansijske godine.

Amortizacija sredstva započinje kada ono postane raspoloživo za korišćenje – kada se nalazi na lokaciji i u stanju koje je neophodno da sredstvo funkcioniše na način na koji to predviđa rukovodstvo Društva.

Amortizacija sredstva prestaje na datum ranijeg događaja: datum kada je sredstvo klasifikovano kao ono koje se drži za prodaju, ili datum prestanka priznavanja sredstva. Amortizacija ne prestaje kad se sredstvo ne koristi ili kada se ne koristi aktivno, osim ako je u potpunosti amortizovano.

Knjigovodstvena vrednost nekretnina, postrojenja i opreme prestaje da se priznaje prilikom otuđenja, ili kada se od njihovog korišćenja ili otuđenja ne očekuju buduće ekonomske koristi.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.2. Zalihe

U skladu sa Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja Društvo u okviru bilansnih pozicija zaliha iskazuje:

- zalihe materijala (materijal, alat i inventar);
- gotove proizvode;
- date avanse.

Zalihe materijala koje se nabavljaju od dobavljača mere se po nabavnoj vrednosti. Nabavnu vrednost zaliha čine fakturna cena dobavljača i svi drugi neophodni troškovi nastali za dovođenje zaliha na njihovu sadašnju lokaciju i sadašnje stanje. Obračun izlaza (utroška) zaliha materijala vrši se po metodi prosečne ponderisane cene.

Zalihe nedovršene proizvodnje i gotovih proizvoda mere se po ceni koštanja ili po neto prodajnoj vrednosti, ako je niža. Neto prodajna vrednost zaliha nedovršene proizvodnje predstavlja procenjenu prodajnu vrednost gotovih proizvoda, umanjenu za procenjene troškove dovršenja i procenjene troškove prodaje. Neto prodajna vrednost zaliha gotovih proizvoda predstavlja procenjenu prodajnu vrednost umanjenu za procenjene troškove prodaje. Procenu neto prodajne vrednosti zaliha nedovršene proizvodnje i gotovih proizvoda vrši posebna komisija koju obrazuje direktor Društva.

Dati avans se priznaje kao sredstvo ako su ispunjeni sledeći uslovi:

- namenjen je za pribavljanje zaliha ili usluga;
- može se kontrolisati;
- trošak pribavljanja sredstva moguće je izmeriti;
- verovatno je da će ekonomske koristi povezane sa sredstvom priticati u Društvo.

Početno merenje datih avansa se vrši u visini plaćenju dobavljaču. Naknadno vrednovanje se vrši po početnoj vrednosti umanjenoj za eventualna obezvređenja i uvećanoj za eventualnu ugovorenu revalorizaciju (porast odgovarajućeg indeksa rasta cena, ili promene kursa odnosno strane valute).

3.3. Potraživanja

Potraživanja po osnovu prodaje mere se na osnovu vrednosti iz originalne fakture koju Društvo dostavlja kupcu za isporučenu robu i izvršene usluge. Ako se vrednost u fakturi iskazuje u stranoj valuti, vrši se preračunavanje vrednosti strane valute u vrednost izveštajne valute – dinare, po srednjem deviznom kursu Narodne banke Srbije važećem na dan transakcije - promptni kurs.

Potraživanja u stranoj valuti na dan 31. decembar preračunavaju se u dinarsku protivvrednost po srednjem deviznom kursu Narodne banke Srbije važećem na datum bilansa stanja – zaključni kurs.

Procena potrebne ispravke vrednosti – indirektan otpis potraživanja, vrši se na osnovu starosne analize i istorijskog iskustva po kriterijumima i ovlašćenjima iz internog akta – Pravilnika o računovodstvu i računovodstvenim politikama, odnosno kada naplata celog ili dela potraživanja više nije verovatna. Prema poreskim propisima ispravka vrednosti se ne priznaje za potraživanja od dužnika kojima društvo istovremeno i duguje do visine iskazanog duga, odnosno priznaje se ispravka vrednosti pojedinačnih potraživanja ako je od roka za njihovu naplatu prošlo najmanje 60 dana.

Trajan – direktan otpis potraživanja vrši se za sva potraživanja, kada je izvesno da ne mogu biti naplaćena u slučajevima prinudnog poravnjenja, vanparničnog poravnjenja, nastupanja zastarelosti, konačne sudske odluke ili drugog konačnog upravnog akta kao i drugim slučajevima kada društvo poseduje verodostojan dokaz da je potraživanje nenaplativo.

Iznosi ispravke vrednosti - indirektan otpis, odnosno trajnog - direktnog otpisa potraživanja utvrđuju se odlukom nadležnog organa (na predlog komisije za popis) i oni uvećavaju rashode po osnovu obezvređenja imovine, odnosno Ostale rashode perioda.

Prihodi od ukidanja ispravke vrednosti potraživanja po osnovu naknadno naplaćenih iznosa i procenjene naplativosti potraživanja priznaju se u okviru bilansne pozicije Ostali prihodi - Prihodi od usklađivanja vrednosti imovine - potraživanja.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.4. Kratkoročni finansijski plasmani

Društvo je prema odredbama Pravilnika o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja, a u skladu sa odredbama Pravilnika o Kontnom okviru na bilansnoj poziciji Kratkoročni finansijski plasmani iskazalo kratkoročne kredite date zaposlenima.

U skladu sa MRS 39 – Finansijski instrumenti: priznavanje i odmeravanje, kratkoročni finansijski plasmani se priznaju i odmeravaju po njihovoj nabavnoj, (poštenoj) vrednosti. Nakon početnog priznavanja, odnosno na dan bilansiranja kratkoročni finansijski plasmani se mere po njihovoj tržišnoj vrednosti. Obezvređenje vrednosti ovih plasmana, čija je naplativost neizvesna i za koju je potrebno proceniti naplativost i iskazati ispravku vrednosti, uređuje MRS 36 – Umanjenje vrednosti imovine.

3.5. Gotovinski ekvivalenti i gotovina

Na bilansnoj poziciji Gotovinski ekvivalenti i gotovina Društvo je iskazalo stanje na tekućem (poslovnom) računu i stanje na deviznom računu.

Sredstva na deviznom računu preračunavaju se na dan bilansa u njihovu dinarsku protivvrednost primenom zaključnog srednjeg deviznog kursa Narodne banke Srbije.

Poslovne promene u toku godine na deviznom računu preračunavaju se u dinarsku protivvrednost primenom srednjeg deviznog kursa Narodne banke Srbije važećem na dan poslovne promene - promptni kurs.

3.6. Kapital

Kapital se iskazuje po nominalnoj vrednosti, posebno svaki oblik kapitala (osnovni kapital, revalorizacione rezerve i neraspoređena dobit).

Osnovni kapital akcionarskog društva može se povećati:

- novim ulozima;
- uslovno, u skladu sa članom 301 ovog Zakona;
- iz neraspoređene dobiti i rezervi društva raspoloživih za te namene;
- kao rezultat statusne promene.

Odluku o povećanju osnovnog kapitala akcionarskog društva donosi Skupština Društva.

Odluku o smanjenju osnovnog kapitala akcionarskog društva donosi Skupština tročetvrtinskom većinom glasova prisutnih akcionara, svake klase akcija, koja ima pravo glasa po predmetnom pitanju.

Sve promene visine osnovnog kapitala obavezno se upisuju u Centralni registar HOV kao i kod Agencije za privredne registre u Registar privrednih subjekata.

Revalorizacione rezerve predstavljaju pozitivne efekte promene poštene (fer) vrednosti nekretnina, postrojenja, opreme, nematerijalnih ulaganja, učešća u kapitalu u stranoj valuti i drugih finansijskih instrumenata koji su nastali u skladu sa MRS i MSFI.

Neraspoređeni dobitak sastoji se od akumuliranog neraspoređenog dobitka ranijih godina i neraspoređenog dobitka tekuće godine. Raspodela neraspoređenog dobitka iz ranijih godina vrši se u skladu sa osnivačkim aktom, odnosno Statutom Društva, u skladu sa odredbama MRS 8 –Računovodstvene politike, promene računovodstvenih procena i greške.

3.7. Dugoročna rezervisanja

Priloženi finansijski izveštaji ne uključuju rezervisanja za primanja zaposlenih po osnovu otpremnina za odlazak u penziju i jubilarnih nagrada nakon ispunjenih uslova i odgovarajuća obelodanjivanja u skladu sa zahtevima MRS 19 - Primanja zaposlenih.

Dugoročna rezervisanja po osnovu beneficija, kao što su otpremnine prilikom odlaska u penziju, jubilarne nagrade i druge obaveze prema zaposlenima, koje se isplaćuju u skladu sa pravima stečenim u toku trajanja i nakon prestanka zaposlenja, u skladu sa MRS 19 - Primanja zaposlenih nisu evidentirana iz razloga što pravilno utvrđivanje iznosa rezervisanja nije jednostavno jer zahteva poznavanje aktuarske tehnike i nije materijalno značajno za poslovanje Društva.

Troškovi pribavljanja ove informacije daleko prevazilaze koristi od same informacije, što predstavlja ograničenje u smislu ravnoteže između koristi i troškova naznačeno u Okviru za pripremu i prezentaciju finansijskih izveštaja.

Iz napred navedenih razloga došlo je do odstupanja od primene MRS 19 prilikom sačinjavanja finansijskih izveštaja za 2018. godinu.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.8. Kratkoročne obaveze

U skladu sa odredbama Pravilnika o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja, Društvo je u okviru bilansne pozicije Kratkoročnih obaveza iskazalo:

- obaveze iz poslovanja (primljeni avansi, depoziti i kaucije; dobavljači u zemlji);
- ostale kratkoročne obaveze (obaveze po osnovu zarada i naknada zarada i druge obaveze);

Kratkoročne obaveze iskazuju se u visini nominalnih iznosa koji proizilaze iz poslovnih i finansijskih transakcija.

Kratkoročne obaveze u stranoj valuti preračunavaju se u dinarsku protivvrednost primenom srednjeg deviznog kursa Narodne banke Srbije odnosno valute na dan nastanka obaveze - promptni kurs, odnosno zaključnog deviznog kursa na dan bilansa.

3.9. Odložene poreske obaveze

Odložene poreske obaveze su iznosi poreza na dobit plativi u budućim periodima u odnosu na oporezive privremene razlike i ostale odložene poreske obaveze u skladu sa MRS 12. Odložene poreske obaveze nastaju kada se rashodi uključuju u utvrđivanje oporezivog rezultata, pre nego što su uključeni u utvrđivanje računovodstvenog rezultata, kao i kada se prihodi uključuju u utvrđivanje oporezivog rezultata nakon što su uključeni u utvrđivanje računovodstvenog rezultata.

3.10. Prihodi

Prihodi obuhvataju prihode od redovnih aktivnosti Društva. Prihodi od redovnih aktivnosti su prihodi od prodaje proizvoda i usluga, prihodi po osnovu povećanja vrednosti zaliha i drugi prihodi koji su obračunati u knjigovodstvenoj ispravi, nezavisno od vremena naplate.

Prihodi po osnovu prodaje proizvoda i usluga priznaju se po fakturnoj vrednosti umanjenoj za poreze i odobrene rabate i popuste.

3.11. Rashodi

Rashodi obuhvataju troškove koji proističu iz redovnih aktivnosti Društva. Troškovi koji proističu iz redovnih aktivnosti Društva uključuju:

- troškove materijala
- troškove zarada, naknada zarada i ostale lične rashode
- troškove amortizacije i rezervisanja
- ostale poslovne rashode – troškove proizvodnih usluga i nematerijalne troškove.

3.12. Rashodi kamata

Troškovi pozajmljivanja priznaju se kao rashod u periodu u kojem su nastali, bez obzira na to kako se pozajmljena sredstva koriste.

Kao rashodi kamata iskazuju se kamate po kreditima, po obavezama iz dužničko poverilačkih odnosa, zatezne i druge kamate. Rashodi kamata obuhvataju se po osnovnom postupku u skladu sa MRS 23 – Troškovi pozajmljivanja, odnosno iskazuju se kao rashod perioda u kojem su nastali, osim u obimu u kome su kapitalizovani, kada se obuhvataju po dozvoljenom alternativnom postupku.

3.13. Pozitivne i negativne kursne razlike

Sva sredstva, odnosno potraživanja i obaveze u stranim sredstvima plaćanja, su preračunati u njihovu dinarsku protivvrednost po zvaničnom srednjem deviznom kursu Narodne banke Srbije, važećem na datum bilansa stanja – zaključni kurs. Pozitivne i negativne kursne razlike evidentiraju se kao finansijski prihodi ili rashodi.

Poslovne promene u stranim sredstvima plaćanja tokom godine preračunavaju se u dinarsku protivvrednost primenom srednjeg deviznog kursa Narodne banke Srbije koji je važio na dan poslovne promene - promptni kurs.

Pozitivne i negativne kursne razlike koje nastaju na deviznim transakcijama u toku godine, iskazuju se u bilansu uspeha kao deo finansijskih prihoda, odnosno kao deo finansijskih rashoda u obračunskom periodu na koji se odnose.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.14. Porezi iz dobiti

Porez na dobitak predstavlja iznos koji se obračunava i plaća u skladu sa odredbama Zakona o porezu na dobit pravnih lica. Porez na dobit obračunava se po stopi od 15% na poresku osnovicu koja je iskazana u Poreskom bilansu. Poreska osnovica utvrđuje se u Poreskom bilansu usklađivanjem pojedinih prihoda i rashoda iz Bilansa uspeha, odnosno njihovim svođenjem, na poreski priznate iznose.

Poreske olakšice i poreski krediti obračunati su u skladu sa Zakonom o porezu na dobit pravnih lica.

3.15. Izloženost Društva rizicima

Poslovanje Društva je izloženo različitim finansijskim rizicima: tržišni rizik (koji obuhvata valutni rizik, rizik od promene fer vrednosti kamatne stope i rizik od promene cena), kreditni rizik i rizik likvidnosti. Upravljanje rizicima u Društvu je usmereno na nastojanje da se potencijalni negativni uticaji na finansijsko poslovanje Društva svedu na minimum. Društvo nije materijalno značajno izloženo tržišnim rizicima.

Rizik od promene deviznih kurseva

Društvo posluje u međunarodnim okvirima i izloženo je riziku deviznog kursa koji proističe iz poslovanja sa različitim valutama u prvom redu sa EUR. Rizik proističe iz budućih trgovinskih transakcija priznatih sredstava i obaveza i neto ulaganja u poslovanje u inostranstvu.

Kreditni rizik

Kreditni rizik obuhvata rizik da dužnici neće izmiriti svoje obaveze po osnovu finansijskih instrumenata ili ugovora, dovodeći do finansijskih gubitaka. Društvo je izloženo kreditnom riziku iz redovnog poslovanja po osnovu potraživanja od kupaca.

Kreditnim rizikom po osnovu potraživanja od kupaca upravlja se u skladu sa interno određenim kriterijumima. Kreditna sposobnost kupaca na veliko procenjuje se na osnovu kreditne analize.

Neizmirena salda kupaca se redovno prate. Promet robe na malo obavlja se gotovinski ili putem kreditnih kartica. Učesnici u transakciji i gotovinske transakcije ograničeni su na finansijske institucije visokog kreditnog rejtinga.

Rizik likvidnosti

Oprezno upravljanje rizikom likvidnosti podrazumeva održavanje dovoljnog iznosa gotovine i hartija od vrednosti namenjenih prodaji, kao i obezbeđenje adekvatnih izvora finansiranja. Zbog dinamične prirode poslovanja Društva, rukovodstvo Društva teži da održi fleksibilnost finansiranja korišćenjem bankarskih kredita.

4. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA

U hiljadama dinara

	<u>Građevinski objekti</u>	<u>Postrojenja i oprema</u>	<u>Ukupno</u>
<u>NABAVNA VREDNOST</u>			
1. Stanje 01. januara 2018. godine	6.465	6.484	12.949
Prodaja os. sredstva			
Nove nabavke		297	297
Procena po fer vrednosti	5.581		5.581
	-	-	-
2. Stanje 31. decembra 2018. godine	<u>12.046</u>	<u>6.781</u>	<u>18.827</u>
<u>KUMULIRANA ISPRAVKA VREDNOSTI</u>			
3. Stanje 01. januara 2018. godine	1.040	2.668	3.708
4. Amortizacija tekuće godine	208	578	786
5. Procena po fer vrednosti	-1.248		-1.248
6. Stanje 31. decembra 2018. godine	<u>0</u>	<u>3.246</u>	<u>3.246</u>
7. Sadašnja vrednost 31. decembra 2018. godine	<u>12.046</u>	<u>3.535</u>	<u>15.581</u>
8. Sadašnja vrednost 31. decembra 2017. godine	<u>5.425</u>	<u>3.816</u>	<u>9.241</u>

U zemljišnim knjigama koje se vode kod nadležnih državnih organa nije upisano vlasništvo nad nekretninama koje Društvo koristi od 1978. godine (proizvodna hala površine 402 m² sa pripadajućim delom zemljišta), koje su stečene u postupku deobe imovine sa Komunalnim preduzećem "12. septembar", Bajina Bašta.

5. ZALIHE

U hiljadama dinara
31. decembar

	<u>2018.</u>	<u>2017.</u>
Materijal	647	286
Alat I inventar	353	268
1. Zalihe materijala	<u>1.000</u>	<u>554</u>
2. Gotovi proizvodi	4.878	5.225
3. Dati avansi	-	-
4. Svega (1+2+3):	<u>5.878</u>	<u>5.779</u>

5. ZALIHE (nastavak)

Zalihe materijala (1 milion dinara) i gotovih proizvoda (4.879 hiljada dinara) na dan 31. decembar 2018. godine, utvrđene su redovnim godišnjim popisom imovine i obaveza Društva, koji je usvojio Odbor direktora 25. januara 2019. godine.

6. POTRAŽIVANJA

	U hiljadama dinara	
	31. decembar	
	2018.	2017.
1.Kupci u zemlji	680	543
Ispravka vrednosti potraživanja u zemlji	-	-
2.Kupci u inostranstvu	594	1.424
3.Ispravka vrednosti potraživanja u inostranstvu	(113)	(113)
4. Svega (1+2+3)	<u>1.274</u>	<u>1.854</u>

Potraživanja od kupaca u zemlji koja na dan 31. decembar 2018. godine iznose 680 hiljada dinara, odnose se na potraživanja od sledećih kupaca:

<u>Naziv i mesto kupca</u>	<u>U 000 din</u>
Kodar Energomontaža	187
“Inkom” D.o.o. B.Bašta	18
“Telekom Srbija” Beograd	381
“Orto exim” D.o.o. Beograd	49
Ostali	45
	<u>680</u>

Društvo na dan 31. 12. 2018. godine nema neusaglašenih potraživanja sa kupcima.

Društvo je pre sastavljanja finansijskih izveštaja dostavilo Izvod otvorenih stavki – spisak nenaplaćenih računa svim dužnicima (sa danom 30.11.2018. godine). Na poslate izvode otvorenih stavki iskazano stanje su potvrdili svi kupci u zemlji, što čini 100% od ukupnih potraživanja.

Potraživanja od kupaca u inostranstvu na dan 31. decembar 2018. godine u iznosu od 594 hiljada dinara (5.026 EUR-a) odnose se na potraživanje od kupca „Fineks komerc“, Nikšić u iznosu od 180 hiljada dinara (1.525 EUR-a), kupca „Falcon“ Bijeljina u iznosu od 263 hiljada dinara (2.226 EUR) i Magnometal DOOEL Skoplje 151 hiljada dinara (1.275 EUR), što čini 100% od ukupnih potraživanja.

7. POTRAŽIVANJA ZA VIŠE PLAĆEN POREZ NA DOBITAK

Potraživanja za više plaćen porez na dobit na dan 31. decembar 2018. godine iznosi 17 hiljada dinara . Iznos je usaglašen sa stanjem kod Poreske uprave.

8. KRATKOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI

Kratkoročni finansijski plasmani iskazani u iznosu od 600 hiljada dinara odnose se na zajmove za ogrev, udžbenike i zimnicu, date radnicima. Zajam je odobren na osnovu čl. 58. Kolektivnog ugovora i Odluke direktora br.15-18 od 26. 09. 2018. godine. Zajam je odobren svim zaposlenima u iznosu od 45.000 hiljada dinara sa rokom vraćanja od 9 meseci počev od zarade za septembar 2018. godine. Zaposleni su potpisali izjave kojima se uređuju uslovi odobravanja i vraćanja zajma.

9. GOTOVINSKI EKVIVALENTI I GOTOVINA

	U hiljadama dinara 31. decembar	
	<u>2018.</u>	<u>2017.</u>
1. Tekući (poslovni) računi	1.885	1.763
2. Devizni račun	<u>12.266</u>	<u>667</u>
3. Svega	<u>14.151</u>	<u>2.430</u>

10. POREZ NA DODATU VREDNOST I AVR

Razgraničeni predhodni porez, u iznosu od 19 hiljada dinara, iskazan je po osnovu obaveza prema "Elektrodistribuciji" i "Telekomu" za koje su fakture stigle u januaru 2019. godine.

11. KAPITAL

	U hiljadama dinara 31. decembar	
	<u>2018.</u>	<u>2017.</u>
Akcijski kapital	<u>8.177</u>	<u>8.177</u>
1. Osnovni kapital	8.177	8.177
2. Revalorizacione rezerve	<u>15.943</u>	<u>10.128</u>
Neraspoređeni dobitak ranijih godina	-	-
Neraspoređeni dobitak tekuće godine	<u>10.069</u>	<u>1.255</u>
3. Neraspoređeni dobitak	<u>10.069</u>	<u>1.255</u>
Gubitak tekuće godine		
4. Gubitak ranijih godina	<u>(3.106)</u>	<u>(4.361)</u>
5. Kapital (1+2+3-4):	<u>31.083</u>	<u>15.199</u>

Osnovni kapital Društva, u iznosu od 8.177 hiljada dinara, čini 4.810 običnih akcija nominalne vrednosti 1.700 dinara po jednoj akciji.

U strukturi kapitala najveći akcionari su:

1. Akcionarski fond AD Beograd	1240 akcija
2. PIO FOND RS	481 akcija
3. Todorović Petar	173 akcija
4. Todorović Ana	165 akcija
5. Agatonović Ljubodrag	152 akcija
6. Marjanović Milosav	120 akcija
7. Radoičić Miloje	116 akcija
8. Skorupan Radoslav	116 akcija
9. Živanović Slobodan	115 akcija
10. Pavlović Radenko	114 akcija

11. KAPITAL (nastavak)

Prema Rešenju Ministarstva ekonomije i regionalnog razvoja broj 300-023-02-620/2008-08 od 02. jula 2010. godine, koje je zabeleženo u Registru privrednih subjekata, od ukupno 4.810 akcija, pravnim i fizičkim licima pripada 3.257 akcija ili 67,71% akcijskog kapitala, na akcijski kapital otplaćen u drugom krugu svojinske transformacije odnosi se 361 akcija ili 7,51% i na akcijski kapital prenet Akcijskom fondu 1.192 akcije, ili 24,78% ukupnog akcijskog kapitala.

Prema podacima iz Registra privrednih subjekata koji se vodi kod Agencije za privredne registre, upisani i uplaćeni novčani kapital Društva iznosi 172.654 EUR-a. Registrator koji vodi registar privrednih subjekata do dana sastavljanja finansijskih izveštaja nije izvršio obavezu propisanu članom 592 Zakona o privrednim društvima, koja podrazumeva konverziju osnovnog kapitala Društva iskazanog u EUR-ima u njegovu dinarsku protivvrednost primenom zvaničnog srednjeg kursa Narodne banke Srbije koji je važio na dan uplate odgovarajućeg uloga.

Iskazane revalorizacione rezerve iznose od 15.943 hiljada dinara. Povećanje revalorizacionih rezervi je nastalo po osnovu procene gradjevinskih objekata po fer vrednosti na dan 31.12.2018. godine.

12. OBAVEZE IZ POSLOVANJA

	U hiljadama dinara 31. decembar	
	<u>2018.</u>	<u>2017.</u>
1. Primljeni avansi, depoziti i kaucije	9	9
2. Dobavljači u zemlji	<u>1.047</u>	<u>1.872</u>
3. Ukupno	<u>1.056</u>	<u>1.881</u>

Obaveze prema dobavljačima u zemlji koje na dan 31. decembra 2018. godine iznose 1.047 hiljada dinara, odnose se na obaveze prema sledećim dobavljačima:

<u>Naziv i mesto dobavljača</u>	<u>U 000 din</u>
“Elan” Boleč	137
EPS Snabdevanje Beograd	186
“Atenic comerc” d.o.o. Čačak	196
“Trgopromet” Bajina Bašta	106
Kapital” Čačak	141
Ostali:	<u>281</u>
	<u>1.047</u>

Društvo je primilo od poverilaca – dobavljača u zemlji Izvode otvorenih stavki – spisak neplaćenih računa sa stanjem (od 31.10. do 31.12. 2018.god). Usaglašene su obaveze sa svim značajnijim dobavljačima u zemlji. Od primljenih izvoda otvorenih stavki od dobavljača, usaglašeno je 48% od ukupnih obaveza prema dobavljačima u zemlji.

Obaveze prema dobavljačima koje nisu usaglašene (u prethodnom pregledu u grupi ostali) :

Naziv i mesto dobavljača	U 000 din
Trgopromet Bajina Bašta	106
“Linea” Bajina Bašta	24
Kapital Čačak	141
Elan Boleč	137
3M kom Bajina Bašta	55
Ostali	81

13. OSTALE KRATKOROČNE OBAVEZE I PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA

	U hiljadama dinara	
	<u>31. decembar</u>	
	<u>2018.</u>	<u>2017.</u>
Obaveze za neto zarade, osim naknada zarada koje se refundiraju	1029	698
Obaveze za porez na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog	113	77
Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog	284	192
Obaveze za poreze i doprinose na zarade na teret poslodavca	245	173
1. Obaveze po osnovu zarada i naknada zarada	<u>1671</u>	<u>1.140</u>
Obaveze po osnovu kamata i troškova finansiranja		
Obaveze prema zaposlenima	17	16
Ostale obaveze		
2. Druge obaveze	<u>17</u>	<u>16</u>
3. Obaveza za PDV	207	-
4. Obaveze za porez iz rezultata	1.314	-
5. Svega (1+2+3+4)	<u>3.209</u>	<u>1.156</u>

14. ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE

Odložene poreske obaveze na dan 31. decembar 2018. godine u iznosu od 2.172 hiljada dinara (u 2017. godini 564 hiljade dinara) predstavljaju kumulirani iznos odloženih poreskih obaveza po osnovu oporezivih privremenih razlika nastalih kao rezultat veće sadašnje vrednosti stalnih sredstava po računovodstvenim propisima od njihove sadašnje vrednosti po poreskim propisima.

15. PRIHODI OD PRODAJE

	U hiljadama dinara	
	<u>Od 01. januara do 31. decembra</u>	
	<u>2018.</u>	<u>2017.</u>
1. Prihodi od prodaje proizvoda i usluga na domaćem tržištu	25.914	17.822
2. Prihodi od prodaje proizvoda i usluga na inostranom tržištu	<u>18.445</u>	<u>4.825</u>
3. Svega (1+2)	<u>44.359</u>	<u>22.647</u>

16. POVEĆANJE VREDNOSTI ZALIIHA UČINAKA

	U hiljadama dinara	
	<u>Od 01. januara do 31. decembra</u>	
I Početne zalihe 01.01.2018. godine	<u>5.225</u>	<u>5.109</u>
Gotovi proizvodi	5.225	5.109
II Krajnje zalihe 31.12.2018. godine	<u>4.878</u>	<u>5.225</u>
Gotovi proizvodi	4.878	5.225
1. Povećanje vrednosti zaliha (II-I)		116
2. Smanjenje vrednosti zaliha (I-II)	<u>347</u>	<u>-</u>

17. TROŠKOVI MATERIJALA

U hiljadama dinara
Od 01. januara do 31. decembra

	<u>2018.</u>	<u>2017.</u>
1. Troškovi materijala za izradu	6.319	4.172
2. Troškovi ostalog materijala (režijskog)	458	352
3. Troškovi materijala za remont	-	24
4. Svega (1+2+3)	<u>6.777</u>	<u>4.548</u>
5. Troškovi goriva i energije	980	818
6. Svega (4+5)	<u>7.757</u>	<u>5.366</u>

Troškovi materijala odnose se na materijal za izradu gotovih proizvoda u iznosu od 6.319 hiljada dinara, materijal za tekuće i investiciono održavanje u iznosu od 22 hiljade dinara, troškove maziva 7 hiljada dinara, troškove kancelarijskog materijala u iznosu od 115 hiljada dinara, troškove sredstava za higijenu u iznosu od 7 hiljade dinara, za utrošen materijal u prometu, prodaji proizvoda i usluga u iznosu od 307 hiljada dinara, što ukupno iznosi 458 hiljade dinara.

18. TROŠKOVI ZARADA, NAKNADA ZARADA I OSTALI LIČNI RASHODI

U hiljadama dinara
Od 01. januara do 31. decembra

	<u>2018.</u>	<u>2017.</u>
1. Troškovi zarada i naknada zarada (bruto)	16.695	11.661
2. Troškovi poreza i doprinosa na zarade i naknade zarada na teret poslodavca	2.978	2.087
3. Troškovi naknada po ugovoru o delu	131	
4. Troškovi naknada po ugovoru o privremenim i povremenim poslovima	<u>252</u>	
5. Ostali lični rashodi i naknade	513	328
6. Svega (1+2+3+4+5)	<u>20.569</u>	<u>14.076</u>

19. TROŠKOVI AMORTIZACIJE I REZERVISANJA

Troškovi amortizacije i rezervisanja u 2018. godini iznose 786 hiljada dinara (u 2017. godini iznosili su 827 hiljada dinara) u celosti predstavljaju troškove amortizacije građevinskih objekata i opreme obračunate po proporcionalnoj metodi primenom sledećih godišnjih amortizacionih stopa na revalorizovanu nabavnu vrednost po odbitku preostale vrednosti sredstava:

<u>Amortizaciona grupa</u>	<u>Stope amortizacije</u>
Građevinski objekti	2,00 - 3,33 %
Mašine za proizvodnju	10,00%
Merni instrumenti	5,00 - 6,67%
Putnička i teretna vozila	20,00%

20. OSTALI POSLOVNI RASHODI

	U hiljadama dinara	
	Od 01. januara do 31. decembra	
	<u>2018.</u>	<u>2017.</u>
Troškovi usluga na izradi učinaka	1.208	549
Troškovi transportnih usluga	393	282
Troškovi usluga održavanja	101	27
Troškovi reklame i propagande	121	23
Troškovi ostalih usluga	180	162
1. Troškovi proizvodnih usluga	2.003	1.043
Troškovi neproizvodnih usluga	231	293
Troškovi reprezentacije	254	98
Troškovi premije osiguranja	139	191
Troškovi platnog prometa	93	77
Troškovi članarina	7	4
Troškovi poreza	65	52
Ostali nematerijalni troškovi	2	6
2. Nematerijalni troškovi	791	721
3. Svega (1+2):	2.794	1.764

21. FINANSIJSKI PRIHODI

Finansijski prihodi u 2018. godini iznose 20 hiljada dinara (u 2017. godini 5 hiljada dinara), što u celini predstavljaju pozitivne kursne razlike.

22. FINANSIJSKI RASHODI

	U hiljadama dinara	
	Od 01. januara do 31. decembra	
	<u>2018.</u>	<u>2017.</u>
1. Rashodi kamata	84	164
2. Negativne kursne razlike	52	82
3. Ostali	15	
4. Svega (1+2+3)	151	246